

Verlag Minaraad - Werkgroep Ondernemen en circulaire economie 10/12/2019

Locatie: Stadhuis (zolder)

Aanwezig: Isabelle Wuytens, Steven Segers, Riika Helle, Lieven Demolder, Eline Muys, Didier Wijnants, Karen Polfliet, Thomas Desnijder, Kaat Pauwels

Greet Steeman, Jeroen Persyn, Sanne Habets, Aninda Baro, Joris Gansemans, Isabel Thys, Arthur Depuydt

Begeleiding : Leen Van Lindt (Levuur)

Methodiek

In de eerste ronde wordt 'breed' gegaan in 4 groepjes.

Opdracht: "Als Gent in 2030 hét voorbeeld is geworden op vlak van duurzaam ondernemen en circulaire economie, welke elementen zien we dan? Wat is er in 2030 zichtbaar anders? Wat maakt het verschil in 2030?"

Deelnemers brengen om beurt post-its in met ideeën die in 4 groepjes besproken worden. Elke tafel kiest 5 prioritaire ideeën. De 5 prioritaire ideeën van elke tafel worden plenair gedeeld en samen gehangen aan een muur, waardoor ideeënwolken rond verschillende thema's ontstaan:

- Materialenhubs
- Ecosysteem/kennisdelen
- Aanwezige maakeconomie
- Stad Gent = het voorbeeld
- Uitwisselen energie
- Anders meten (happy index)

In de tweede ronde wordt er in de 'diepte' gewerkt en worden 4 thema's in groepen uitgewerkt aan de hand van volgende richtvragen:

1. Waarom is dit thema/speerpunt belangrijk?
2. Welke resultaat willen we bereiken?
3. Hoe gaan we dat doen? Welke stappen moeten we zetten om dat te bereiken?
4. Waar of op welke plaatsen? Wie?
5. Wat doen we nu al goed? Welke projecten ken je? Waar zie je kansen of opportuniteiten?
6. Wat is prioritair voor het beleidsplan klimaat? Waar kan de stad mee aan de slag?
7. Wat kunnen andere actoren doen (middenveld, kennisinstellingen, bedrijven, ...)? Hoe kunnen we hen motiveren?

Hieronder een weerslag van de verdieping van de 4 thema's:

Materialenhubs

1. **Waarom is dit thema/speerpunt belangrijk?**

Om minder grondstoffen te verbruiken. Er zal ook minder transport nodig zijn, alles blijft meer lokaal. En dus bereiken we minder CO2 uitstoot.

2. **Welk resultaat willen we bereiken?**

Online platform om beschikbaarheid van materialen te checken, om kennis te delen over het gebruik ervan (en mogelijke combinaties van materialen) en om werktuigen te delen
Hubs op verschillende schaalgroottes voor (bouw)materialen (in centrum, wijken en in haven)

3. **Hoe gaan we dat doen? Welke stappen moeten we zetten om dat te bereiken?**

Locaties op verschillende schalen (met duurzame logistiek)

Materialenpaspoort

Selectieve sloop van gebouwen

Nieuwe gebouwen circulair/modulair ontwerpen

4. **Waar of op welke plaatsen? Wie?**

In de stad en de wijken voor particulieren en kleine onderneming

In de haven voor grote bedrijven en stadsprojecten

5. **Wat doen we nu al goed? Welke projecten ken je? Waar zie je kansen of opportuniteiten?**

Recupdesign (Labeur), Bouwmaterialendorp, Rotor (Brussel), Werflink zijn voorbeelden.

Opportuniteiten: Uco-site, tijdelijke hubs waar nieuwe grote bouwprojecten/stadsontwikkelingen plaats vinden, recyclageparken.

6. **Wat is prioritair voor het beleidsplan klimaat? Waar kan de stad mee aan de slag?**

- Onderzoeken hoe materialenplatform en materialenhubs best tot stand kunnen komen
- Materialenhubs en materialenplatform oprichten
- Proefprojecten opzetten met eigen patrimonium en in de haven
- Samenbrengen kleine en grote bedrijven en kennisdeling voorzien

7. **Wat kunnen andere actoren doen (middenveld, kennisinstellingen, bedrijven, ...)? Hoe kunnen we hen motiveren?**

- Partners: Stad, Havenbedrijf, kennisinstellingen (UGent en hogescholen), kringwinkels, architecten, bouwsector, opleidingen

- Subsidies en zichtbaarheid kunnen bedrijven motiveren om hierin te investeren.

Ecosysteem/kennisdelen

1. **Waarom is dit thema/speerpunt belangrijk?**

- $1 + 1 = 3$
- concurrentiekracht behouden, first mover advantage
- 'verwaardig' van de kennis naar de industrie: goed voorbeeld is Capture (= brug tussen universiteit en de bedrijven), ook Biobase Pilot Plant biedt veel potentieel.
- Overzicht van kennisnetwerken, subsidies, technologie

2. Welk resultaat willen we bereiken?

- Tussentijds: overzicht, iedereen participeert
- 2030: implementatie en opschaling van innovatie

3. Hoe gaan we dat doen? Welke stappen moeten we zetten om dat te bereiken?

- de weg naar de bestaande middelen verduidelijken, banken meekrijgen
- ontzorging op ruimtelijk industriële schaal: toegang tot duurzame grondstoffen (hernieuwbare energie, water, stoom) en open acces van alle utiliteiten cfr. Dockland
- Screening naar kansrijke cases,
- Nood aan projectmanagers. Referentie: Port XL, Rotterdam

4. Waar of op welke plaatsen? Wie?

Het noorden (haven, industrie) verbinden met het centrum en het zuiden (Stad, UGent). Stad Gent kan faciliteren.

5. Wat doen we nu al goed? Welke projecten ken je? Waar zie je kansen of opportuniteiten?

Meer projecten zoals Capture

Opportuniteiten: Netwerkorganisatie verbeteren. Een voordeel in Gent is de gelijkwaardigheid aan tafel tussen de lokale partners North Sea Port, Ugent en Stad Gent.

6. Wat is prioritair voor het beleidsplan klimaat? Waar kan de stad mee aan de slag?

- netwerkorganisaties versterken
- rollend fonds, crowdfunding, publieke middelen als hefboom

7. Wat kunnen andere actoren doen (middenveld, kennisinstellingen, bedrijven, ...)? Hoe kunnen we hen motiveren?

- Burgertafels (creativiteit in de gemeenschap gebruiken)
- Andere markten in de wereld betrekken, brede kijk.

Stad Gent = hét voorbeeld

1. Waarom is dit thema/speerpunt belangrijk?

- Voorbeeldrol
- Katalysator

2. Welk resultaat willen we bereiken?

- Alle aanbestedingen van de Stad Gent = circulair
- De markt verduurzaamt en het aanbod vergroot/ontwikkelt
- Iedereen doet mee in de stad -> transitie in de ganse keten

3. Hoe gaan we dat doen? Welke stappen moeten we zetten om dat te bereiken?

- Criteria in lastenboeken herschrijven: niet enkel op prijs beoordelen

- Samenwerking tussen diensten onderling: mindset veranderen, opleiding voorzien
- Communicatiestrategie
- Beginnen met kleinschalige pilootprojecten en dan verder opschalen
- Burgers betrekken
- Wegen op het beleid en de wetgeving

4 **Waar of op welke plaatsen? Wie?**

Openbare ruimte, gebouwen, diensten, groen in Gent.

Wie: iedereen in de Stad

5 **Wat doen we nu al goed? Welke projecten ken je? Waar zie je kansen of opportuniteiten?**

Er worden al bepaalde projecten opgestart bv. stapsteen, Green deal circulair aankopen

Kansen: sociale woningen, onderwijsinstellingen, openbare ruimte/wegen & verkeer, motivatie via wedstrijden/awards

6 **Wat is prioritair voor het beleidsplan klimaat? Waar kan de stad mee aan de slag?**

- Samenwerking/opleiding/burgers betrekken
- Eigen patrimonium (bv. brandveiligheid scholen)
- Gentse Feesten circulair
- Gentse Winterfeesten (bv. energy as a service)

7 **Wat kunnen andere actoren doen (middenveld, kennisinstellingen, bedrijven, ...)? Hoe kunnen we hen motiveren?**

- Communicatie/coaching/delen ervaringen
- Kennisinstellingen, universiteiten en hogescholen

Overige gesprokkelde ideeën:

- Afval op een juiste en duurzame manier verwerken (bvb. Industriële vergisting/vergassing)
- Centrale waterontharder (toestellen gaan minder snel stuk en verbruiken minder energie)
- Events voor Gentenaren rond circulair leven
- Gentse ondernemers ontmoeten elkaar en leren van elkaar over klimaat/energie
- Circulair interieur / beurs
- Circulariteit op school
- Visueel circulair labo (kinderen en volwassenen)
- Matchmaken binnen/over sectoren
- Platform voor uitwisseling grondstoffen en materialen
- Nieuwe wetgeving afval
- Geen wegwerpbekers, blikjes en petflessen meer
- Lage temperatuur verwarming, enkel hoge temperatuur processen
- Lage temperatuur warmte bedrijven zijn een warmtebron voor warmtepompen, residentieel en kantoren
- Circulair aankopen B2B
- Circulaire markt met alle (circulaire) spelers
- Stad koopt circulair aan
- Geen recyclageparken meer (nodig)

- Alternatieven voor aardgas als warmtebron voor de industrie. Waterstof of biomassa.
- Bekender maken van deelsystemen
- Tweedehands -deel -repareer-hub op fietsafstand voor elke Gentenaar
- Materialendepots
- Tweedehands = eerste keus bij elke aankoop. Het aanbod is gestegen in de stad.
- Product as a service. Leasen van wasmachine, vaatwasser, koelcel,...
- Maakbedrijven leasen hun producten en halen meer winst uit hergebruik dan uit verbruik
- Kledingbibliotheek, schoenenbibliotheek...
- Circulaire Escape Game
- Meer groen en waterbuffering die verzilting Kanaal Gent-Terneuzen stopt
- Logistiek niet meer over de baan maar via spoor en waterweg
- Trams weg → trambussen
- Thuiswerken in plaats van op kantoor
- Panden zijn energieneutraal
- Relighting
- Opschaling van kleine innovatieve projecten rond circulaire deeleconomie
- Geen export van afval → nieuwe grondstoffen in Gent, kringen lokaal sluiten
- Stad Gent is duurzame aankoper in alle domeinen
- Gratis/betaalbare herstelcentra voor huishoudtoestellen, etc..
- Levenslange garantie op producten gemaakt in Gent
- Inzamelпарк in de stad (voor GFT, mos, plastics...)
- Minder bezit, meer gedeeld
- Niemand brengt nog bruikbare spullen naar het recyclagepark
- Tweedehands is de norm
- Bouwmaterialen hebben een paspoort
- Selectieve afbraak/sloop van gebouwen
- Maatwerkbedrijven ontmantelen allerlei producten
- Ondernemingen delen restenergie en -warmte
- Ondernemingen verbruiken veel minder energie en wat ze gebruiken is maximaal groen
- Hernieuwbare energie, geen energie uit afvalverbranding
- Alle binnenwateren terug open biedt nieuwe transportmogelijkheden
- Nieuwe producten worden ontwikkeld met het oog op lang gebruik en hergebruik
- Zo goed als alle grondstoffen komen uit Gent / Vlaanderen → Kortere logistieke ketens met duurzaam vervoer
- Iedereen kent het begrip circulaire economie en past het toe (daar moet onderwijs voor zorgen)
- Wijkgebonden deelhubs
- Deeleconomie maximaal uitgebouwd in de stad en havengebied
- Reststromen industrie worden nuttig gebruikt
- Arcelor Mittal verwarmt de stad
- Nieuwe gerenoveerde woningen zijn energieneutraal → één groot energiedistributienetwerk
- Ecodesign, alle producten voor 100% hernieuwbaar
- Kenniscentrum ecodesign
- Geen afvalbakken maar ondergronds naar verwerkingsplaatsen transporteren
- Restmateriaal is zo waardevol dat sluikestorten verleden tijd is
- Centrale depots/werkplaatsen of maakplaatsen op basis van restmaterialen
- Er is een 'Brico' voor tweedehands bouw materiaal

- Alle ondernemers gebruiken enkel nog maar gerecycleerde, hergebruikte grondstoffen, geen afval meer
- Bouwmaterialen hub op grens stad/havengebied
- Nieuwe gebouwen van de stad worden gebouwd met materialen van oude gebouwen
- De stad zelf geeft het goede voorbeeld en werkt volledig circulair
- Gebouwen zijn modulair en passen zich aan aan behoefte/toekomst
- Circulaire wijken/bouwconcepten zijn de standaard (o.a. modulair bouwen)
- Er wordt rekening gehouden met de producenten → bedrijven moeten genoeg mogelijkheden krijgen om financieel gezond te blijven
- Een deel van de Gentse ondernemers met B-corp label tegen 2030-2040-2050
- Elke Gentse onderneming neemt deel aan een internationaal innovatieproject
- Mensen hebben minder last van luchtwegen door minder CO2 en fijn stof in lucht
- Afval van een onderneming is brandstof /grondstof van een andere
- Zorgsector ook in beweging krijgen bijvoorbeeld recycleren van latex handschoenen
- Bedrijven vinden het evident om met gerecycleerde materialen te werken
- Elke onderneming is geconnecteerd (data – uitwisseling)
- We zien nieuwe infrastructuur bvb pijpleidingen die CO vangen en laten gebruiken
- Designers ontwerpen producten zodat de materialen hergebruikt kunnen worden
- Goederen worden geproduceerd uit duurzame/ethische grondstoffen en productieprocessen
- Kleine bedrijven binnen stad advies geven over energiegebruik en mogelijkheden circulair ondernemen
- Afvalwater wordt lokaal hergebruikt
- Alle inwoners en ondernemers verstaan de impact van elk product dat ze kopen / verkopen of produceren en gaan hier bewust mee om
- We verbruiken geen fossiele brandstoffen meer
- Dak- en gevel van grote magazijnen gebruiken voor zonnepanelen of groendaken
- Er zijn bibliotheken waar je tegen een vergoeding elektronische apparaten kan ontlene zonder deze zelf aan te kopen
- Autodelen, auto is geen statussymbool
- Burgers delen spullen in plaats van te bezitten
- We zien nieuwe bedrijven die van CO en afval producten maken
- Van elk elektronisch toestel dat Gent binnen komt worden alle grondstoffen gerecycleerd
- We zien vooral milieuvriendelijk vervoer
- Thuiszorg rondes met fiets
- Er rijden alleen nog elektrische wagens/openbaar vervoer
- Transportuitstoot wordt opgenomen in duurzaamheidsevaluatie
- Grondwaterpijlprobleem: advies geven aan onderneming over het hergebruik van water

